

**Oordeel: gehandeld overeenkomstig de zorgvuldigheidseisen**

**Inhoudsindicatie: de arts heeft de behandelend geriater geraadpleegd om de wilsbekwaamheid van patiënte ten aanzien van haar euthanasiewens vast te stellen**

**Zorgvuldigheidseisen: vrijwillig en weloverwogen verzoek, uitzichtloos en ondraaglijk lijden**

**OORDEEL**

van de Regionale toetsingscommissie euthanasie voor de Regio (...) betreffende de melding van levensbeëindiging op verzoek

van:

(...), arts verbonden aan de Stichting Levenseindekliniek  
verder te noemen: de arts

bij:

(...)

verder te noemen: patiënte

geconsulteerd werd:

(...), SCEN-arts

verder te noemen: de consulent

**1. PROCEDURE**

De commissie heeft van de gemeentelijke lijkschouwer de stukken ontvangen als bedoeld in artikel 10 van de Wet op de lijkbezorging inzake de melding van de arts van levensbeëindiging op verzoek bij patiënte.

De navolgende stukken zijn ontvangen:

Formulier lijkschouwer

Verslag arts

Verslag consulent

Aanvullende gegevens:

- specialistenbrieven
- dossier Stichting Levenseindekliniek (verder te noemen:SLK)
- patiëntenjournaal
- schriftelijke wilsverklaring

## **2. FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN**

**Uit de verslaglegging van de arts en de consulent en de overige ontvangen gegevens is gebleken ten aanzien van:**

### **a. Karakter van het lijden, voorlichting en alternatieven**

Bij patiënte, een vrouw van 80-90 jaar, werd twee jaar voor het overlijden, na een periode van toenemende cognitieve stoornissen, beginnende dementie vastgesteld. Sinds anderhalf jaar voor het overlijden kreeg patiënte slaapproblemen en had zij vaak gevoelens van onrust en somberheid. Zij werd hiervoor redelijk effectief met medicatie behandeld. De overige ziektegeschiedenis vermeldde onder andere een TIA zes jaar voor het overlijden, een CVA vier jaar voor het overlijden en gonartrose. Genezing was niet mogelijk. De behandeling was uitsluitend palliatief van aard. Het lijden van patiënte bestond uit de toenemende cognitieve achteruitgang die zij iedere dag ervoer. Patiënte was zich goed bewust van haar ziekte en zij voelde zich erg gefrustreerd wanneer zij iets kwijt was of de weg niet meer kon vinden. Patiënte kon nergens meer van genieten. Zij werd toenemend afhankelijk van de zorg van anderen. Patiënte wilde en kon niet meer alleen wonen, maar zij wilde beslist niet in een verpleeghuis opgenomen worden. Zij leed onder de angst voor verdere ontluistering en voorts onder de angst een familiegeheim prijs te geven, waarbij zij geen besef had dat zij dit al aan haar naasten had verteld. Patiënte ervoer haar lijden als ondraaglijk. De arts was ervan overtuigd dat het lijden voor patiënte ondraaglijk en naar heersend medisch inzicht uitzichtloos was. Er waren geen voor patiënte aanvaardbare mogelijkheden meer om het lijden te verlichten. Uit de stukken kan worden afgeleid dat de arts en de specialisten patiënte voldoende hebben voorgelicht over de situatie waarin zij zich bevond en haar vooruitzichten.

### **b. Verzoek tot levensbeëindiging**

Patiënte had eerder veelvuldig met haar huisarts over euthanasie gesproken. Ongeveer anderhalf jaar voor het overlijden had zij een schriftelijke wilsverklaring opgesteld. De huisarts kon uiteindelijk om haar moverende redenen geen uitvoering geven aan het verzoek van patiënte. Zij verwees patiënte daarom ongeveer vijf maanden voor het overlijden naar de SLK. De arts heeft driemaal uitvoerig met patiënte over haar verzoek gesproken. Het eerste verzoek vond ongeveer drie maanden voor het overlijden plaats en daarbij heeft patiënte de arts om daadwerkelijke uitvoering van de levensbeëindiging verzocht. Op verzoek van de arts werd patiënte ongeveer een maand voor het overlijden door haar behandelend geriater gezien om haar wilsbekwaamheid ten opzichte van haar verzoek vast te stellen. Volgens de behandelend geriater overzag patiënte de consequenties van haar verzoek en hij achtte patiënte wilsbekwaam ten opzichte van haar verzoek. De arts constateerde dat patiënte zich, ondanks haar cognitieve beperkingen, bewust was van de gevolgen van haar verzoek. Volgens de arts was er sprake van een vrijwillig en weloverwogen verzoek.

### **c. Consultatie**

De arts raadpleegde als consulent een onafhankelijke SCEN-arts. De consulent bezocht patiënte ongeveer een maand voor de levensbeëindiging nadat zij door de arts over patiënte was geïnformeerd en inzage had gekregen in de relevante medische documentatie. De consulent gaf in haar verslag een samenvatting van de ziektegeschiedenis en de aard van het lijden van patiënte. Volgens de consulent was patiënte wilsbekwaam ten opzichte van haar verzoek. In haar verslag kwam de consulent mede op basis van het gesprek met patiënte tot de conclusie dat aan de zorgvuldigheidseisen was voldaan.

#### **d. Uitvoering**

De arts heeft de hulp bij zelfdoding uitgevoerd met de middelen, in de hoeveelheid en op de wijze als aanbevolen in de KNMG/KNMP Richtlijn Uitvoering euthanasie en hulp bij zelfdoding van augustus 2012.

### **3. BEOORDELING**

De commissie toetst achteraf het handelen van de arts aan de hand van de zorgvuldigheidseisen vastgelegd in artikel 2 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding. Gelet op bovenstaande feiten en omstandigheden is de commissie van oordeel dat de arts tot de overtuiging kon komen dat er sprake was van een vrijwillig en weloverwogen verzoek van de patiënte en van uitzichtloos en ondraaglijk lijden. De arts heeft de patiënte voldoende voorgelicht over de situatie waarin deze zich bevond en over haar vooruitzichten. De arts is met patiënte tot de overtuiging kunnen komen dat er voor de situatie waarin zij zich bevond geen redelijke andere oplossing was. De arts heeft tenminste één andere, onafhankelijke arts geraadpleegd, die patiënte heeft gezien en schriftelijk haar oordeel heeft gegeven over de zorgvuldigheidseisen. De arts heeft de hulp bij zelfdoding medisch zorgvuldig uitgevoerd.

### **4. BESLISSING**

De arts heeft gehandeld overeenkomstig de zorgvuldigheidseisen bedoeld in artikel 2 lid 1 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding.